لە پێناوی داد پەروەریا ...!

المكتبة المركزية العامة في السليمانية
التسلسل ....
الرقم ....
الصنف ....

کتێبخانەی گشتی سلێمانی
زنجیرە ....
ژمارەی پۆلێن ١
رۆژی
٢٠٩٠-١

وەرگێڕی : عثمان عوزیری

نرخی هەردانەیەکی (٥٠) فلسە

پێشکەشە

— بە گەلی کوردی تێکۆشەر و نەبەز

— بە هەموو ئادەمیزادێکی شۆڕشگێر لە پێناوی داد
پەروەری و ئازادی و بەختیاری و دیموکراتی و
یەکسانیدا ، بۆ گەل و نیشتمان

شەهیعوزیری

بەشدارانى چيرۆكەكە

* داپيرە : دايكي پترۆی شۆرش گيرە .
* ميـلان } سەربازن ، ياساولی شەون
* جوزيب }
* پاشا : ئەسكەندەر پاشای سلاڤيايە .
* پێشەوا : پێشەوا «قائد»ی سوپای سلاڤيايە .
* ئەركادی: } دوو ئەفسەری ياريدەدەری پێشەوان.
* نيقولا : }
* پترۆ : كورێـكي تێـكۆشەری شۆرش گيرە،كوری داپيرەيە
* ميخائيلو : هاورێی پترۆيە ...

﴿ وە چەن سەر بازيكيش بۆ پەردەی دوايی ﴾

(پەردەي يـەكەم)

★

﴿ لە سەرەتای سەدەی بيستەما لە « سلاڤيا » شۆرشێـكي نيشتمانی دەستی پێ كرد ، بۆ روخاندنی شا ئەسكەندەری ناپاك ..

شوێن ، يەكي لە شەقامەكانی « سلاڤيا » يە .. شەوە ، سەرما يەكي بەتينی هەيە .. دوو سەرباز ، لە ســـوپای پاشا ، ياساولی شەقامن لە بەردەمي پەنجەرەی ماڵيكا .. داپيرەيەكێش لە پەنجەرە كەوە تەماشای ئەكرد ﴾ .

داپیرە : ها ئەو دوو پیاڵە چایییە بگرن

سەربازمیلان : ها ؟! . سوپاست ئەکەین دایە گیان

داپیرە : (بەبەزەییەکەوە) چەن پچووك وجوانکیلەن (پترۆ)ی کوڕیشم هەروایە بەساقەی بم

میلان : پترۆ !!

داپیرە : بەڵی . . پترۆ گیان ، کوڕەکەم . . تاقانە خۆشەویستەکەم

میلان : ئێستا لەکوێیە ؟

داپیرە : والەچیاکان . لەگەڵ شۆڕشگێرەکانا !

میلان : (بەسەرسامییەوە) چی ئەکات لەوێ ؟

داپیرە : (بەسەرسوڕمانێکەوە) نازانی شۆڕشگێڕ چی ئەکات ؟

میلان : بەڵێ ئەزانم ، شەڕ ئەکات ، وەکو ئێمە ئەکوژێت !

داپیرە : نا . نا . شۆڕشگێڕ خەڵك ناکوژێ . بەڵکو ئەجەنگێ لەپێناوی دادپەروەریا

میلان : مەبەست لەشۆڕشگێڕەکان ، کامانەن ، کەلەپێناوی داد پەروەریا ئەجەنگن ؟!

داپیرە : ئەوە لەسەر ماناو ئامانجی شۆڕشەکە ئەوەستێ (لەپێرز) جاری واهەیە سەرباز ناجەنگن لەپێناوی نیشتمانا .

میلان : ئەی چی ئەکەن ؟

داپیرە : سوپاکەی ئێمە ، ئەجەنگێ لەپێناوی پاشادا ؟

میلان : چونکە سوپاکەمان سوپای پاشایە

داپیرە : ئەگەر پاشایێکی خراپیش بێ ؟

میلان : هەرچی یێك بێ پاشامانە

داپیرە : ئەگەر زۆردارو خوێنڕێژو بێ فەریش بێ ؟

میلان : پێم ووتی ، هەر پاشامانە !

داپیرە : پترۆی کوڕم گەلێ لەتۆ باشترە !

میلان : لەمن باشترە ؟!

داپیرە : بەڵێ . . ئەو شۆڕشگێڕە !

میلان : منیش سەربازم

داپیرە : یانی چی کەسەربازی ؟

میلان : مانای ئەوەیە ڕژێم ئەپارێزم . . پاریزگاری نیشتمان و تەختی پاشا ئەکەم

داپیرە : شۆڕشگێڕەکان نایانەوێ ڕژێم وتەخت بڕوخێنن . . بەڵکو ئەوان پاشایێکی داد پەروەریان ئەوێ . ئایا هەستت بەگەورەیی پاشاییکی داد پەروەر کرد ؟

میلان : (هەناسەییکی هەڵکێشا) باشە داپیرە . . مەبەستت چییە لەم شەڕە قسەو بەربەرەکانییە ؟

داپیرە (بەماتییەکەوە) هیــچ . ئەوە نەبێ . . پترۆی کـوڕم بێتەوە (بێ دەنگ بوو) بەڵێ . بگەرێتەوە بەسەرکەوتوویی . (ڕووئەکاتە میلان وهاوڕێکەی) باپچم دوونان و تۆزێك پەنیرتان بۆبێنم . بێ گومان برسیتانە . . خوایە گیان ، هەردووکتان پچکولەو جوانکیلەن وەك پترۆی کوڕم

(لەپەنجەرەکەدا وون بوو)

میلان : بەجگار پترۆی کوڕی خۆشی ئەوێ

جوزیب : ئەی ئەتەوی رقی لێ ی بێ ؟

میلان : هەرلەبەرئەوەش شورشی خوش ئەوێ کە پتروی کوری تیایەتی .!

جوزیب : هەروەها منیش شورشم خوش ئەوی چونکە ئاوات وئامانجی تیایە !

میلان : ئاواتی و ئامانجی تو ؟؟!

جوزیب : بەلی . هەروەها منیش شورشگێریکم هەیە لەچیاکان ناوی پترویە !

میلان : تێ نا گەم .. تویش هەروەها

جوزیب : بەلی منیش هەروەها ، لەوێ ، لەچیاکان پتروم هەیە ، کوریکی تاقانەم هەیە کەلەهەردوو چاوم زیاتر خوشئەوێ ئاواتو ئامانجێکی دادپەروەرم هەیە ، ئەکوژێ ، ئێمە شەیدای ئازادین ئەی میلان ، ئێمە سەودای خوشەویستی نیشتمانو دادپەروەری و یەکسانین .

میلان : جوزیب تو ئەمترسێنی . تۆ . باشە تۆ لەسەربازەکانی پاشایت ، وانی یە ؟ . هەول ئەدەیت پاشا بپارێزی ، ئەوە تا ئێمە یاساولی یەکێك لەشەقامەکانی سلافیاین بوپاراستنی لە شورشگێرەکان ، ئەمە بوکێ ئەکەین ؟ لەبەرپاشا نی یە ؟؟!

جوزیب : میلان . ئێمە سەربازنین لەسوپای پاشادا .

- پاشا سوپای نی یە ، سوپا هی گەلە ، هی رولەکانی سلافیای مەزنە . گوی بگرە میلان ، ئەوشورشگیرانەی ئەجەنگن لەوچیایانە ، ئەوانیش سوپای گەلن !

میلان : خوایە . سوپا ، پاریزگاری نیشتمانو رژیمو تەختی پاشا ئەکات .

جوزیب : ئەی سەربەستی ؟ . ئەی ئازادی ؟ . پاریزگاری ئەویش ئەکات . مەبەستت ئەوەیە ئەی میلان کەسوپا هەرهی پاشایە ؟ . بوپاریزگاری سەربەستی وآزادی نی یە ؟

(داپیرە دووبارە لەپەنجەرەکەوە دەرکەوتەوە . دوونانو توزیك پەنیری پێشکەش کردن)

داپیرە : ئوف خوایە گیان ، کەی پتروی کورم بەسەربەرزی سەرکەوتوویی یەوە ئەگەریتەوە ؟

میلان : داپیرە ، وابزانم ئەوەندەی حەزبەسەرکەوتنی پترۆ ئەکەی ئەوەندە (پترۆ) ت خوش ناوێ ؟

داپیرە : پترۆو سەرکەوتنی یەك پلەیە بومن . هەردووکیان آمانجمن .

میلان : تویش قینت لەشایە . ئەی داپیرە ؟! .

داپیرە : بەلی چونکە بێ فەرە .

میلان : بێ فەر ؟

داپیرە : پترو پێی ئەووتم : شائەسکەندەر وولاتی تەرخان کردوە بوخزمەتی (ماریا) ی دەستگیرانی ، ئەوژنە داوێن پیسەی کرد بەشاژن .

میلان : ئاوای کرد ؟؟!

داپیرە : پترو پی ی ووتم : پاشا نابیتە دیموکراسی ، بوویە

زوردارو خوین مژوزالمه . ئەبیتەهاوریێ ی دوژمنەکانمان .

دوژمنەکانی سلاڤیای مەزنی خوشەویست .

میلان : (شانی هەلتەکان) ئەوە هیچ لە کات نا گوری . کاری نی یە . مادام سەربازی ئەوین .

جوزیب : ووس بە . نورەتە ، برو سەرشە قامەکە دا بگەریێ .

(داپیرە لەپەنجەرەکەوە تەماشای ئەکرد ، گەنجیێ هات ، سەلاوی لە جوزیب کرد ، بانگی دایکی پتروی کردو چووە ژوورەوە ، دوای توزیك گەنجەکە دەرئەچیت. کەرویشت داپیرە هاتەوە بەرپەنجەرەکە . میلان لەنورەکەی گەراوە . داپیرە بەدەمو چاویا وادەر ئەکەوت زور دلخوش بوو)

داپیرە : خوایە گیان **سوپاس** بوتو . پترو یەتەوە . پیی ووتم یەتەوە .

جوزیب : کی پیی ووتی ؟

داپیرە : میخائیلو . میخائیلو .

جوزیب : میخائیلو کی یە ؟

داپیرە : ئەمەتوز یکە هات !

جوزیب : ئا . ئەوە ئەو بوو کەواتە ؟

داپیرە : مەبەستت چی یە ؟

جوزیب : شورش گیرە !

داپیرە : بەلی هاوریێی پترویە . لەگەلیا ئەجەنگی لەپیناوی

آمانجە پیروزەکەی گەلا .

میلان : (بەتوندی) ئەبوایە بتگرتایە .

جوزیب : (بەتوورەیی یەوە) زور خراپی میلان . ئەوە (گەل) یکە لەویدا شورش ئەگیری لەپیناوی داد پەروەریا . ئەوەش پاشایێکە کەین و بەین و پیلانیان بوئەنیتەوە . لەگەل ئەوەشا ئەمانەویێ بیپاریزین !!

داپیرە : پترو دیتەوە . ئەمشەو دیتەرە . (لەپر) . ئاە . ئەگەر هاتەوە ئەیگرن . خوایە گیان بوچی بوچی پیم ووتن ؟! «ئەگری» پترو ئەمری .. حەپسی ئەکەن وئەیدەنە بەرشیلکی تفەنگ !

جوزیب : وەرەوە سەرخوت داپیرە . کەس دەستی تیوە نادات .

میلان : **کوتایی** بەم باســـە بینە . باشە باپترو بیتەوە . باشە بابیتەوە .

(پەردەی دووهەم)

ژوورێکی گەورەیە لە کۆشکی ئەسکەندەر پاشادا ، سێ ئەفسەر چەملونەتەوە بە سەر مێزێکا و نەخشەیێکیان لە سەر داخستووە ، ئەم سیانە پێشەوای گشتی و کابتن نیقولا و کولونیل ارکادی ، هەرسێکیانن ، پاشا یەتە ژوورەوە

★★

پاشا : ئەفسەرینە ، دەنگوباسی جەنگ چی‌یە ؟

پیشەوا : گەورەم هەوڵ ئەدەین ناتووانین چواردەوری‌یان بگرین ، چونکە بە هەموو جورێك بەربەرەکانیان ئەکەن .

پاشا : ئەو چەتانە ئەبێ عاقل کرێن .

پیشەوا : پیویستە گەورەم . بەڵام ئەوەش عەزیێتیکی زۆری ئەوی بە سالیکیش جەنگەکەمان کۆتایی نایەت .

پاشا : (بەسەر سامی‌یەوە) سالێك ؟!

پێشەوا : بەلی گەورەم ، چونکە ئەوان رۆژ بە رۆژ لەزیادبونان

پاشا : ئەی چی بکەین ؟ ئەبێ دەستێکی باشیان لێ بوەشێنین ، (بێ دەنگ ئەبی) تۆ بڵێی سەرکەوین ؟

پێشەوا : دوای سالێك کوشتار !.. نازانم !

پاشا : (بەلی بوزوردنەوە) دوای سالێك کوشتار .. نازانی ؟ (دانی گیرکردەوە) ئەو چەتانە خۆم ئەزانم چون پانیان ئەکەمەوە (بێ دەنگ ئەبێ ، وا دیارە بیر ئەکاتـەوە) .. باشە .. وازلەوانەی خۆم بێنین داوای یارمەتی سوپایی لە پاشای «کورانیا» ئەکەم .

پێشەوا : (بە لی پارانەوە) گەورەم ئەوە نابێ ، کورانیا ئەبیـتە دوژمنمان .

پاشا : کورانیا چی‌ئەوی ؟ ئەیەوێ چیاکانی سلاڤیا داگیر بکات باشە ئەیدەینێ .. بەپاشاکەی ئەلێم ئەوچیایانە پێشکەشت بێ ، چیاکانی سلاڤیای مەزن کەکانی ئالتون و زیوو جۆرەها مەعدەنی‌ترە ، ئەوەبۆتۆ ... بیخۆ .. خۆ لە

دەستی شۆرش گێرەکان دەرئەچێ !. ئەیان کرم دەست بە سەریان ئەکەم .

پێشەوا : «ئەشـــلەژی» گەورەم ئەمە کاری کردن نی‌یە ، کورانیا وولاتەکەمان داگیر ئەکات ، پاشاکەیان زوور برسی‌یە بە خواردنی بەرهەمی چیاکانمان ، ئـەوەش ئەبێتە هۆی داگیر کردنی سلاڤیای نیشتمانمان لە دواییدا .

پاشا : خۆمن لەسەر تەختی خۆم ئەمێنمەوە ، من پاشماوەی پێنج سەد ساڵ پاشایەتی پەروەرم ، باپـیرە گەورەم لە پیناوی تەختەکەیا جەنگ و پاریزگاریکی باشـی کرد و خوێنی وەك لافاو رژاند ، منیش نابە میرات بە دەستێـکی بێ هێز لە خێزانی «کوغانین»ی مـەزن ، کە پشتا و پشتمان پاشایەتی شێرانەیان بردۆتە سەر

پێشەوا : ئەوە نابی گەورەم ئەفسەر و سەربازەکانیش هەلئەسن چونکە ئەمە دائەنێن بە ناپاکی و زوڵم لێ کردنیان ودەست ئەخەنە ئیشی ناو خۆی سلاڤیاوە ، ئەوەشتیکی زور ناشیرینە سوپای سلاڤیاداوای یارمەتی لەسوپایەکی‌تر بکا بوپان کردنەوەی گەلەکەی ونیشتمانەکەیشی باتە دەست پاشایەکی بێگانە .

پاشا : (بەتوورەیی‌یەوە) من پێشەوای مەزنم ، پیویستە لەسەرت فەرمانـەکانم بەجێ بێنی

(پێشەوا بەتەر خەم و کرژی‌یەوە گوێ ئەگرێ... بەڵام پاشا بەتورەیی‌یەوە دەســـت ئەدا بەدەستیاو هەلئەسێ لە ژوورەکە دەرئەچێ‌وبەتوند دەرگاکە پێوە ئەدات)

پیشەوا : (روو ئە کاتە ئەفسەرەکان) باشە ‥ ئەرکادی ‥
تۆ ئەڵێی چی ؟ ‥

ئەرکادی : گەورەم من ریگام بو داناوە ‥ پێویستە بە شەو هێرش بەین . لەو بروایەشام هەموو هێزێکمان ئامادەیە رەشاش و هێزی سوپاییمان بێ ووچان روو بکاتە ئەشکەوتی چیاکان ، ئەگەر چیا باکووری‌یەکانمان گرت . ئەو کاتە هێزی شورش گێرەکان نا ‥

پیشەوا : (قسەکەی پێ ئەبڕێ) باشە ئەرکادي ، ئیستا ئەوە بخەرە ئەولاوە ‥

ئەرکادي : (بەسەر سامي‌یەوە) بەڵام گەورەم . کات بە سەرئەچی!؟!

پێشەوا : گوێت لێ بوو پاشا چی ووت ؟

ئەرکادی : نەخێر . خەریکي رێکستنی ئەو رێگایە بووم .

پێشەوا : کەواتە گوێ بگرە . پاشا داوای یارمەتی لەکورانیا ئەکات .

ئەرکادی : (رەنگی هەڵبزرکا) شتي وا ناکرێ و نابێ . کاری کردەنی نی‌یە . توقاییل بوویت ؟؟! .

پێشەوا : ئەو دیارە . نەء . قایل نیم ونابم . چونکە ئەوە گران ئەکەوێ لە سەرمان .

ئەرکادی : بەلکو ئەوە شەرەف و ناموسیش ئەکەوێ لە سەرمان .

پێشەوا : یاداشتی سوپای کورانیا . پاشا بەرو بوومي چیاکانمانیان ئەداتێ .

ئەرکادي : چۆن ! پاشای کورانیا ووڵاتەکەمان ئەگرێ و هەموو سامانێکی هەڵئەلووشێ . وە ئێمەیش لەدواییدا .

نیقولا : گەورەم ، پێشەوا . پاشا ناپاکە ، خایەنە .

ئەرکادی : نیقولا ، دەنگت هەڵمەبڕە ‥

نیقولا : دەنگت هەڵئەبڕم ئەگەر زانیومە هەڵیان واسیووم و کوشتوو میان .

پێشەوا : من نامەوێ ناکۆکي بکەویتە سوپاوە . پاشا والەوێ و ‥

نیقولا : ئەگەر من گوێم نەدایە ئەوەی هەڵبواسرێم و بکوژرێم ووتەکەم ئەڵێمەوە . پاشا ناپاکە بەرامبەر بەم نیشتمانە ئەیەوێ رۆڵەکانی بکەونە ژێر پێو بکوژرین لە پێناوي تەختەکەیا کە یەکمان گرت بەوەی پاشا ناپاکە لەگەڵ شورش گیرەکانیشا یەك ئەگرین بە شێوەیێکي تایبەتی ‥ وە شورش گیرەکانیش دوژمني پاشان ، وە پاشایش دوژمنمانە ‥‥

پێشەوا : ئەمە راستە … چی بکەین ؟

ئەرکادی : پاشا بروخینین ‥

نیقولا : ئەگەر سوپای کورانیا هاتە ووڵاتەوەو شورش گیرەکانی کوشت بەوە قایل نابێ بچێتە دەرەوە کە بەرو بوومی چیاکاني بدەینی ‥ هەر وەها لەوێ یشا تووشی زیان ئەبین ‥ چونکە جەنگێکي بێ ئەنجامی لەگەڵ ئەکەین .

پێشەوا : کوا سەر بازەکانت ‥ نیقولا ؟

نیقولا : وان لە هوردوگای نزیك کوشك . هەموو ئامادەن .

پێشەوا . ئەی ئەرکادي تو ؟
ئەرکادی : لە مێژەوە ئامادەیە وئیستاش !.
پێشەوا : زور باشە . سوپا ناتوانی لابدات لە کاتێکا نەبێ سەر
بەستیو ئازادیو دادپەروەریو بیرو باوەربخریتە پشت گوێ
سوپا کەشمان دادپەروەري ئەوێ .
(پێشەوا سێ پێکي تێ کرد بۆ ئەفسەرە کانی . . .
هەر سێکیان هەلبرێ . .
پێشەوا : بروخی پاشاي ناپاك .
ئەرکادی : بژی داد پەروەری...
نیقولا : بژی سلافیای نیشتمان ....

کتێبخانەی گشتی سلێمانی
زنجیره

(پەردەي سي هەم)

(شوێن وەك پەردەی یەکەمە . . لەسەر قەراخی شەقامەکە میلان و جوزیب دانیشتوون . . جوزیب تفەنگەکەی خستوەتە نیشتی ، بەلآم میلان خوێ داوە بەسەریا)

جوزیب : لە ماتی لەمشەو سەرم سورر ئە مێنی .

میلان : بەڵێ .. نیشانەی پێدەنگی ، جەردەیە ..

جوزیب : شەقامەکان چۆڵ و هۆڵن .. وام ئەزانی پێش چاو سێبەر ئەبینم ..

میلان : پێم بڵێ .. داد پەروەری مانای چی‌یە ؟.. ئەوەیە پاشا بڕووخێ ؟؟ ..

جوزیب : نە ، سەر بەست بژی ..

میلان : ئایا سلاڤیا ژێر دەستەیە ؟ .. توو بیتوو خوا جوزیب راستم پێ بڵێ وایە ؟!

جوزیب : مادام پاشا چاکی ووڵاتی ناوێ و هەر بۆ پاراستنی تەختەکەی هەوڵ ئەدات .

میلان : (لەبر) جوزیب .. شۆڕش گێرەکان سەر ئەکەون ؟

جوزیب : ئیستا لەبەر چاومە وەك ڕۆژی رووناك سەر ئەکەون.. داد پەروەری ئەی میلان وەك بووك لە چیاوە یەت بۆ ناو شار ، شورش گێرەکان شایی بۆ ئەکەن ، بەم زوانە ئەیهێنن بۆ سلاڤیا ..

(لە پر چاویان بە سێبەرێك ئەکەوێ نزیك ئەبێتەوە . وون ئەبێ و دەر ئەکەوێتەوە .. خێرا هەڵئەسن ، چەك هەڵئەگرن .. زەلامەکە نزیك ئەبێتەوە)

میلان : « دەنگ هەڵئەبڕێ » بوەستە .. تو کێیت ؟؟.

زەلام : ئەچمەوە بۆماڵی خۆم ..

میلان : لە کوێ ؟ (ئەپسگەرێ)

زەلام : (دەستی بەرز کردۆتەوە) لێرە « دەست درێژ ئەکات بۆ ماڵە پەنجەرە دارەکە »

جوزیب : ئەی خوایە ، ئەوە ئەوە .. ئەوە ..

(لەم کاتەدا داپیرە دەر ئەکەوێتەوە دوو پیاڵە چایی بە دەستەوەیە)

داپیرە : هەستم بەوە کرد کە سەرماتانە ، رەنگە شەکەت بووبن وا چاییم بۆ هێنان (لەپر بە سەر سامی‌یەوە سەیری زەلامەکە ئەکات.. هەناسەیێك هەڵئەکێشێ، پیاڵەکانی لە دەست بەر ئەبێتەوە هەپروون هەپروون ئەبن.. هاوار ئەکات) پترو .. پترو گیان .. کورە شیرینەکەم هاتیتەوە ..

میلان : (بە پیکەنینەوە) ئەوە پترۆیە .. باشە هەموو شتێك لە سەر ئارەزووە ..

جوزیب : بەڵێ ، چاوەکانی ئەڵێی چاوی داڵە . « پێی ئەڵێ » شۆڕش گێرەکان چونن ؟..

پترو : (لە سەر خو) تۆ مافی شورشت نی‌یە ... بەڵکو شورش مافی شورش گێرە ..

جوزیب : (وەکو گوێی لێ نەبێ) لەسەر کەوتنایە ؟.

پترو : (هەر لەسەر خۆ) ووس بە .. بەو دەموپلە ناشیرینە ناوی شۆڕش گڵاو مەکە ..

داپیرە : پترۆ ! . ئەوانە هاورێن پەترۆ . پی یان وتم با پترو بێتەوە .. ئازاری نادەین ..

پترو : پێش توزی شەرە گوللەمان بوو .. توند باوەش ئەکا

به دایكیا ·· باشه دایه گیان با بچینه ژووره وه
(ئه چنه ژووره‌وه) ··

(ده‌نگی خرمه‌ی پێی سوار دیت ، وورده وورده نزیك ئه‌بێته‌وه ، میلان و جوزیب ووریا ئه‌بنه وه ·· گوێ ئه گرن ·· ریزێ یاساوڵی سه‌رباز ده‌ر ئه‌كه‌ون له نزیكیانه‌وه ئه‌وه‌ستن)

ئه فسه‌ر : باشه ·· وه‌رنه ریزه وه ·

« یه‌نه ریزه‌وه »

جوزیب : چی رووی داوه ؟! ·

سه‌ربازێك : هیچ نی‌یه ·· پاشا رووخا ·

(له‌و كاته‌دا ریزی گه‌ل به ایلجار (مظاهره) كردن به ژیانی شورش و مردن و رووخاندنی پاشا هاوار ئه‌كه‌ن) ؟

په‌رده‌ی كوتایی

كوته‌كي زوردار

عثمانه عوزیری

له رۆژی ٩ - ١٠ - ١٩٥٧دا دانراوه ...
به‌ڵام له به‌ر رێگا نه‌دانی ده‌ر برینی بیر و باوه‌ر به‌ـ
سه‌ربه‌ستی نه‌توانرا بلاو بكرێته‌وه

> هێزی جوتیار له چه‌له‌مه‌ی كارانه‌بێ هیچ جیاوازی‌یێكي نی‌یه له گه‌ڵ هێزی كرێكارا ، هه‌رگیز سه‌ركه‌وتن بۆ ئه‌و دوو هێزه‌یه ، كه پێشره‌وی هه‌موو چینه كانی گه‌لن.

سلیمانی ٢٥٧١ كوردي * ١٩٥٩ زاییني

★★★

به ره‌زامه‌ندی ره‌قابه : له چاپخانه‌ی ژین چاپكراوه

کوتەکی زوردار

— ئادەی ئافرەت ئاوودۆییکی سارد بکە . . ئادەی کچم پیزەکە بچۆ نان و کەرەییکی تازە بۆباوکت بێنە ، بەڵام تۆزێ دۆو مووچەییك نان بەمینەدا بنێرن بۆخولە ، چونکە لەبەیانیەوە پەمو ئاوئەدا . . خوا ئەیزانێ بۆکەی لەبەرە نێرەکە (١) ئەبیتەوە ، لەبەیانی شەبەقیەوە رۆیشتوە هەتا ئێستا کەمن لای هاتوومەتەوە دووا کاوی (٢) ئاوداوە ، چونکە ماڵی کوێخا عەزیز ئاو ئەدەن لەخوارمانەوە وهەموو ساتیك هاشاوڵ ئەهێننە سەر شەلەگەکە (٣) ئاوەکەمان وئەیبرن

باجی ئاڵتونی ، ژنی دوو ییکی گرژ کردو ووتی :

— ئەی پیاوەکە نۆرە ئاوی خۆمان نی یە ؟ . ئەمە دووجار ماڵی کوێخا عەزیز بەسەر نۆرەکەی ئێمەدا ئاوبەن هێشتا ئەوان ناقایلن ! . .

— کچێ ووسبە دارو دیوار گوێی هەیە ، تۆ خەریکی دەنگم لەگەل کوێخا عەزیزا دەربێنی ، سبەینێ پیلانیکمان بۆ ریك ئەخاو پیمان ئەرێژێ ، ئەگەر دوایی پێی لێ کیردینە کەوش و ووتی : زەوی خۆمە وبەهەوەسی خۆم ئاوئەدەم ئیتر خۆ بەزۆر سواری

(١) بەرە نێرە ـ بەریزە ماکاوێك ئەڵێن لەسەرووی کشتوکاڵەکەوە بۆخوارەوە

(٢) ماکاو ـ بەدووسێ ریزە دێراو ئەڵین

(٣) شەلەگە ـ ئەوشوێنەیە کە ئاوی لەجوگاکەوە لێ بەر ئەدەنەوە

ملي نابم قسەش بکەم ئەلی زەوی خۆمەو ناهیلم زەرعاتی تیابکەیت ئیتر قور بۆکێ بگرمە سەرم ئەگەر فەقیری وهەژاری و ماڵ کاولی نەبوایە ئیستا من سەرم بۆ ـ عەزە گیسکە ـ دائەنەوان بەڵام . . ئاخ . .

لەوکاتەدا پیزە نانەکەی لەبەردەمی باوکیا داناو کاسەییك ئاوو دۆشی هێنا وخستیە تەنیشت پلاوپالێوە لەشووڵەبی یە دروست کراوەکەوە .

خاڵە ئەولا ئەوەندەی تینوو بوو یەکەم جار پەلاماری کاسە دۆکەی دا بەدەستی چەپی کاسەکەی هەلگرت ولەدەمی نزیك کردەوە بەدەستی راستیشی کەوچکە دارە دۆخورەکەی پەیتا پەیتا پر ئەکرد لەدۆ وئەینا بەسەریەوە . هەموو جارێك سمیلە ماش و برنجە تەپوتوزاویەکەشی دۆاوی ئەبوو . . ئنجا کە تێری خواردوە بەدەم هەناسەییکی حەوانەوەوە کاسە دۆکەی داناو هاشاوڵی بۆ نانەکە بردو پلاو پاڵیوەکەی راکیشایە بەردەمی تیکەی گەورە گەورەی ئەگرت و بەپەلە ئەینایە دەمی وەکو لەفراندنی پاروەکە بترسی .

لەنان خواردنا بوو ، سەری هەڵبری ئەوا مینەی کوری نانەبەرەکە (١)ی بەستە پشتی وتوورەکە دۆیەکەی گرت بەدەستەوە بوئەوەی بیبا بوخولەی برای لەسەر پەموو . . مام ئەولا بەپەلە پەل پاروەکەی قووت داو ووتی :

(١) نانەبەرە — پارچەییك پەرۆی یاردەیی ئەبێ نانی تێ ئەخەن بوسەر کشتوکاڵ

— مینە گیان ، باوکەکەم خێرا بوی بەرە چونـکە نیوە ڕۆ درەنگی کردوە ، پێی بلێ هیچ لەئاودان ڕانەوەستێ ولە کاتی نان خواردنیشا ئاوەکە ئاژین کا لەقەتارێـک هـەتا نانەکەی ئەخوات ئەوقەتارە ئاوئەخواتەوە ومنیش نایەڵم سێبەر لار بێتەوە بۆ ئەمە لای . . دەی بڕۆ بەقوربانەکەی بم . . وامن ئەودو گیسکە شەلە ئەبرمەوە ئێستا دێم . . پێزەکە کچم تۆیش برینگەکانم بو حازرکە تا لەنان خواردن ئەیەمەوە .

مینە بەرەو رووی خوولەی برای کەوتەرێ ، کە گەیشتە ئەوێ ئەم لاو لای کرد هیچ کەسـی لەناو پەمووەکەدا نەدی توزێك هاوارو بانگە بانگی کرد (هوکاکە خولە هوو . . هوکاکە خولە هوو ، لەکوێیت بڕۆ نانم بۆهاوردووی ، نان) بەڵام بێ سـوود بوو ، ئەمجارە دۆکەی لەسەربەستە دێراوێك دانا ، بەرا کردن چوو بۆسەر شەلەگەی ئاوەکە سەیری کرد دەنك ئاوبەلای ئەوانا نایەت هەمووی بەرەو خوار ئەڕوا . . ئەویش ئاوەکەی بەر-دایەوە وخوێشی لەگەڵ ئاوەکەدا ئەرۆیشت هەتا گەیشتە ئـەو جێـگایەی کەوا ئاودانەکەی گەیشتوتێ ، بەڵام هەرچەن بەم لاولای خویدا ڕوانی بۆێل هیچی نەدیی . . لەپاش توزێك هەست وەرگرتن گوێی لەناڵەو نووزەییك بوو بەدەمیەوە رۆیشـت سـەیری کرد خولەی برایەتی ڕایکرد بولای هەر ئەیوت ئای کەلەکەم ، مردم . ئایی . لا کەلەکەم ، ئایی . یی . . .

— چی یە ئەوە کاکە خولە بوچی وائەکەیت ؟ . . .

— هیچ نی یە براگیان .

— چون هیچ نی یە ؟ . (دەستی کرد بە گریان) .

(خولەیش دەستی برد ، دەستی کردە ملی وبەرەوخوی ڕای کیشاو نووسانی بە سنگیەوەو ووتی :

— مەگری براگیان . مەگری، ئەوە ئازاری کوتەکی زۆردارە جەرگی بریوم ، براگیان نەك هەرجەرگی من بەڵکو هەزاران جوتیاری وەك ئێمە بەدەست دەرەبەگ وزورداراناوە ژیانیان تاڵ بووە . قەینا کات براگیان مەگری . ئایی . هەر بەرا کردن برۆرەوە باوکم بانگ کەبلی پیاوەکانی کوێخاعەزیز بەقوناغە تفەنگ کەلەکەیان بریووم . ناتوانم لەجێی خوم جووڵەبکەم ، لەسـەر ئەوە شەوە . ئاوەکەیان بریوین با باوکم خۆی بێت ئەوەی ماوە ئاوی بات . . چونکە ووشك بوە لەتینوانا . . ئای . . دەهەڵسە برۆ .

(مینە بەکزی یەکەوە هەڵسا ودڵی پربـوو . . لەبر بەرەو ماڵ گوری دایە خوی ودەستی کرد بەرا کردن ، بەهەڵەداوان وهەناسکە برکێ وگریانەوە خۆی گەیاندە لای باوکی ، قوڵپی گـریان لە قورگیا وەستابوو نەیئەتوانی قسەکانی دەربەرریني هەربەرهەڵە نسکی ئەدا ، وەك لاڵ بەهەزار حاڵی باوکی تێ گەیان ، کەوا کاکە خولەی کەوتوە وپیاوەکانی کوێخا عەزیز لەپەلو پویان خستوە .

(مام ئەولایش لەو کاتەدا گیسکی ئەبریەوە ، هێشتـا لایـەکی نەبریبووەوە برینگەکەی فرێ داو بەپەلەپرووزێ کلاشە لاستیقەکانی کردە پێ وبەرا کردن وکڕکەکوك ڕووی کردە جێی کـشتوو کاڵەکەیان ـ پەمووەکە ـ ئەوبەرا کردن و مینەی کوریشی بەدوایەوە

که گەیشتە سەرپەموەوە کە وەستاو بەچاوی فرمێسکاوی یەوە رووي کردە مینەو ووتي : ـ

کوا خولە ؟ .

مینە پێشی کەوت بەرا کردن تا چوە سەری ، کە مام ئەولا بە کەوتوویی خولەی دیی بەپەروشەوە باوەشی پیا کرد ، هەڵی بری بەڵام خولەي چی ؟ . لە سەرە مەرگا بوو . بە حال نووزەی دەر ئەهات وەك وڕینە ئەیوت . ئاخ . ئاخ کوتە کی زۆر دار .. آخ . مام ئەوڵا بەرزتری کردەوە وسەری نا بە سنگیەوە و ووتی : آمان رۆڵە گیان لە دەورت گەریم . نە کەی بەجێمان بێلی .

دوای توکێ سەرپەرشتی کشتوکاڵم بوبکات . کە سەیری کرد خولە رەشینەی چاوی بەرەو ژوور بووبوو . سووك سەری خستە سەرراني هەرچەن بانگی کرد بێ وەڵام بوو .

زماني شکابوو . دەستي بەرز کردەوە وەك بیەوێ بانگی یەکێ بکاتو نەتوانێ قسەبکات . لێوەلەرێی پێکەوت گیانی لە لەشی فری . دەستە بەرزەوە بوەکەی کەوتە تە نیشتی .

المكتبة العامة في السلي...

﴿ تەواو بوو ﴾

المكتبة العامة في ...
العدد ...
التاريخ ...

چاوەڕوانی ئەم نامیلکانە بن

١ـ مێژووی جووڵانەوەی مامۆستایان لە پۆڵەندە ـ وەرگێڕاوە

٢ـ کێبەی دەروون   دووانی دووەم

٣ـ ئەشکەنجەی خۆشەویستی   چیرۆکێکی کۆمەڵایەتی دانراوە

٤ـ یاسـای قانونی   چیرۆکێکی کۆمەڵایەتی سازاوە

٥ـ مەجدولین   وەرگێڕاوە